

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Rozwiązywanie konfliktów wśród nastolatków

Mgr Izabela Bancewicz – Mikulewicz
specjalista psychologii klinicznej,
psychoterapeuta

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Data: 04.12.2023 r.

Organizatorzy

Okres dojrzewania – czas pomiędzy rozpoczęciem biologicznych zmian a chwilą, w której dana osoba uzyskała stabilną, samodzielną rolę w społeczeństwie.

---

rozpoczyna się w wieku ok. 11 – 12 lat,
kończący gdzieś między końcówką
drugiej dekady życia (mniej więcej 25
urodzinami)

Jeden z najwcześniejszych opisów młodości – Sokrates (469 – 399 p.n.e.)

- „NASZA MŁODZIEŻ MA DZIŚ SILNE PRAGNIENIE LUKSUSU, MA ZŁE MANIERY, POGARDZA WŁADZĄ I AUTORYTETEM, BRAK IM POSZANOWANIA DLA STARSZYCH. WOLI ZAJMOWAĆ SIĘ BZDURAMI ZAMIAST NAUKI”.

Jean – Jacques Rousseau (1712 – 1778)

- „WAHANIA NASTROJU, CZĘSTE PORYWY, NIEUSTANNY NIEPOKÓJ DUSZY SPRAWIAJĄ, ŻE DZIECKO STAJE SIĘ NIEMAL NIE DO OPANOWANIA. JEST W SWOJEJ GORĄCZCE NICZYM LEW, NIE POZNAJE SWOJEGO PRZEWODNIKA, NIE CHCE JUŻ DAĆ SOBĄ KIEROWAĆ”.

CO DZIAŁA? A CO NIE?

- KAMPANIE REKLAMOWE DOTYCZĄCE ZDROWIA PUBLICZNEGO, SKIEROWANE DO MŁODYCH LUDZI, SKUPIAJĄ SIĘ NA DŁUGOTERMINOWYCH SKUTKACH ZDROWOTNYCH RYZYKOWNYCH ZACHOWAŃ (NP. PALENIE).

CO DZIAŁA? A CO NIE?

- NASTOLATKOWIE RACJONALNIE ROZUMIEJĄ RYZYKO.
- POD WPŁYWEM CHWILI BARDZIEJ JEDNAK PRZEJMUJĄ SIĘ TYM, CO POMYŚLI O NICH GRUPA RÓWIEŚNICZA, NIŻ TYM, JAKIE POTENCJALNE RYZYKO ZDROWOTNE WIAŻE SIĘ Z ICH DECYZJĄ.

CO DZIAŁA? A CO NIE?

- CZĘSTO DECYZJE ZAPADAJĄ POD WPŁYWEM LĘKU PRZED WYKLUCZENIEM PRZEZ GRUPĘ, A NIE PO ANALIZIE KONSEKWENCJI.

JA W OCZACH INNYCH

- POCZUCIE WŁASNEGO JA, WYNIKAJĄCE Z ZASTANAWIANIA SIĘ, JAK JESTEŚMY POSTRZEGANI PRZEZ INNYCH – „JAŻŃ ODZWIERCIEDLONA”. WYOBRAŻAMY SOBIE, JACY WYDAJEMY SIĘ INNYM, JAK ONI NAS OCENIAJĄ. MOŻE TO PROWADZIĆ DO POCZUCIA ZADOWOLENIA, ZAŻENOWANIA, DUMY, WSTYDU CZY POCZUCIA WINY.

JA W OCZACH INNYCH

- NASTOLATKOWIE CZĘŚCIEJ NIŻ MŁODSZE DZIECI PORÓWNUJĄ SIEBIE Z INNYMI I ROZUMIEJĄ, ŻE INNI DOKONUJĄ PORÓWNAŃ I OCEN W ZWIĄZKU Z NIMI.
- ZACZYNAJĄ PRZYWIĄZYWAĆ DO TYCH OCEN WIĘKSZĄ WAGĘ.

JA W OCZACH INNYCH

- W OKRESIE DOJRZEWANIA JAŻŃ ODZWIERCIEDLONA ZACZYNA ODGRYWAĆ WIĘKSZĄ ROLĘ W ROZWOJU TOŻSAMOŚCI.
- STAJEMY SIĘ CORAZ BARDZIEJ ŚWIADOMI I ZAINTERESOWANI ZDANIEM INNYCH.

- UCZESTNIK – DZIECKO, NASTOLATEK LUB DOROSŁY UKŁADAŁ SIĘ W SKANERZE. MÓWIONO MU, ŻE W PEWNYCH CHWILACH, PODCZAS BADANIA BĘDZIE ZA POŚREDNICTWEM KAMERY OBSERWOWANY PRZEZ RÓWIEŚNIKA. ZAPALI SIĘ WÓWCZAS MRUGAJĄCE, CZERWONE ŚWIATEŁKO.

- W RZECZYWISTOŚCI NIE BYŁO ŻADNEGO OBSERWATORA.
- W CHWILACH, KIEDY UCZESTNICY UWAŻALI SIĘ ZA OBSERWOWANYCH ZGŁASZALI WYŻSZY POZIOM ZAŻENOWANIA (GRUPA NASTOLATKÓW!).
PRZEWODNICTWO SKÓRNE – ILOŚĆ POTU PRODUKOWANA PRZEZ SKÓRĘ (WSKAŹNIK STRESU I POBUDZENIA) U NASTOLATKÓW BYŁO BARDZIEJ PODWYŻSZONE NIŻ U DZIECI CZY DOROSŁYCH.

BADANIE – GRA KOMPUTEROWA

- KAŻDY UCZESTNIK PROWADZI SAMOCHÓD PO TORZE, CELEM JEST ZAKOŃCZYĆ WYŚCIG W JAK NAJKRÓTSZYM CZASIE.
- DZIECI, NASTOLATKOWIE, DOROŚLI GRALI W GRĘ DWA RAZY: RAZ SAMOTNIE, A RAZ Z KOLEGAMI W TYM SAMYM WIEKU.

BADANIE – GRA KOMPUTEROWA

- GRAJĄC SAMOTNIE, KAŻDA GRUPA PODEJMOWAŁA MNIEJ WIĘCEJ TYLE SAMO RYZYKOWNYCH DECYZJI.
- W DRUGIEJ WERSJI (PRZYJACIELE STALI ZA GRACZEM – MOGLI DORADZAĆ) NASTOLATKOWIE PODEJMOWALI NIEMAL TRZY RAZY TYLE RYZYKOWNYCH DECYZJI, CO GRAJĄC SAMOTNIE.
- W GRUPIE OSÓB DOROSŁYCH OBECNOŚĆ RÓWIEŚNIKÓW NIE MIAŁA WPŁYWU NA PODEJMOWANIE RYZYKA.

ANALIZA DANYCH Z FIRM UBEZPIECZENIOWYCH.

- MŁODZI LUDZIE CZĘŚCIEJ ULEGAJĄ WYPADKOM, KIEDY JEST Z NIMI W SAMOCHODZIE PASAŻER.

ANALIZA DANYCH Z FIRM UBEZPIECZENIOWYCH

- U DOROSŁYCH W WIEKU 26 LAT LUB STARSZYCH
JEST TO CZYNNIK OCHRONNY.

- DLA NASTOLATKÓW WAŻNE JEST UNIEZALEŻNIENIE SIĘ OD RODZICÓW, JEŚLI MAJĄ DOBRZE RADZIĆ SOBIE W PÓŹNIEJSZYM ŻYCIU, ALE WAŻNA JEST TEŻ INTEGRACJA Z GRUPĄ RÓWIEŚNICZĄ.

- Z PUNKTU WIDZENIA EWOLUCYJNEGO DLA NASTOLATKÓW MOŻE BYĆ KORZYSTNE ROBIĆ WSZYSTKO, CO W ICH MOCY, BY ZYSKAĆ AKCEPTACJĘ GRUPY RÓWIEŚNICZEJ I UNIKNAĆ IZOLACJI SPOŁECZNEJ.

- OSIEMDZIESIĄT PIĘĆ PROCENT MŁODYCH LUDZI NIE JEST W STANIE MYŚLEĆ O KONSEKWENCJACH SWOICH DZIAŁAŃ Z CZYSTO BIOLOGICZNYCH PRZYCZYN. W ICH MÓZGU PO PROSTU NIE DZIAŁAJĄ ODPOWIEDNIE POŁĄCZENIA NERWOWE. I JEST TO FAKT BIOLOGICZNY, KTÓREGO NIE NALEŻY INTERPRETOWAĆ W INNY SPOSÓB, A ZWŁASZCZA NIE NALEŻY GO TRAKTOWAĆ OSOBIŚCIE.

- ZACHOWANIE DZIECI NIE JEST SKIEROWANE PRZECIWKO RODZICOM – JESPER JUUL.

CYTATY – JESPER JUUL

- „KAŻDA RODZINA POTRZEBUJE REGUŁ. JAKIE ONE SĄ, TO JUŻ ZALEŻY OD NASTAWIENIA, WARTOŚCI I DOŚWIADCZENIA RODZICÓW”.

CYTATY – JESPER JUUL

- „DZIECKA NIE DA SIĘ ROZPIĘŚCIĆ DAWANIEM MU ZA DUŻO TEGO, CZEGO NAPRAWDĘ POTRZEBUJE. ROZPIESZCZONE DZIECI TO TE, KTÓRE NIE POTRAFIĄ ZAAKCEPTOWAĆ SŁOWA NIE. LICZĄ, ŻE ICH ŻYCZENIA BĘDĄ NATYCHMIAST SPEŁNIANE – I ZACHOWUJĄ SIĘ ROSZCZENIOWO. JEDNAK TAK ZACHOWUJĄ SIĘ TYLKO TE DZIECI, KTÓRE DOSTAJĄ ZA DUŻO TEGO, CO NIEPOTRZEBNE”.

- „MIŁOŚĆ TO NIE TO SAMO CO OBSŁUGA. DZIECKO, KTÓRE JEST TYLKO OBSŁUGIWANE, STAJE SIĘ „ZIMNE” – NIE PRZEJAWIA UCZUĆ, ZA TO ŻĄDA CORAZ WIĘCEJ USŁUGIWANIA. A RODZICÓW DOPADA FRUSTRACJA, PONIEWAŻ DUSZĄ SIĘ W ROLI SŁUŻĄCYCH. DZIECI SĄ ZDANE NA BAJKI W TELEWIZJI I OPIEKUNKI, PRZEZ CO UCZĄ SIĘ WSPÓŁŻYĆ TYLKO Z LUDŹMI, KTÓRZY IM JAKOŚ SŁUŻĄ. TAKIE DZIECI SĄ SAMOTNE, NIESZCZĘŚLIWE I SKŁONNE DO WYKORZYSTYWANIA INNYCH”.

- „KIEDY DZIECI MAJĄ DZIESIĘĆ – CZTERNAŚCIE LAT, RODZICE POWINNI PRÓBOWAĆ NIECO INACZEJ POSTRZEGAĆ SWOJĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ. OD TEJ PORY BĘDĄ BARDZIEJ FUNKCJONOWALI JAKO „SPARINGPARTNERZY” – CZYLI PARTNERZY, KTÓRZY W CELACH TRENINGOWYCH STAWIAJĄ DZIECIOM MAKSYMALNY OPÓR, ALE WYRZĄDZAJĄC JAK NAJMNIEJSZĄ SZKODĘ”.

Mark Twain

- „GDY BYŁEM CZTERNASTOLETNIM CHŁOPCEM, MÓJ OJCIEC BYŁ TAKIM IGNORANTEM, ŻE NIE POTRAFIŁEM Z NIM WYTRZYMAĆ. ALE GDY SKOŃCZYŁEM DWADZIEŚCIA JEDEN LAT, ZDUMIAŁO MNIE, JAK WIELE STARUSZEK NAUCZYŁ SIĘ PRZEZ TYCH SIEDEM LAT”.

Dziękuję za uwagę

BADANIA ZACZERPNIĘTE Z KSIĄŻKI:

BLAKEMORE S. „WYNALEŻĆ SIEBIE. SEKRETNE ŻYCIE
MÓZGU NASTOLATKA”

CYTATY:

JULL J. „NIE Z MIŁOŚCI”, „NASTOLATKI. KIEDY
KOŃCZY SIĘ WYCHOWANIE”

